

The Project Gutenberg eBook of Tuuli ja tähkä ynnä muita runoja, by Uno Kailas

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Tuuli ja tähkä ynnä muita runoja

Author: Uno Kailas

Release date: April 1, 2004 [EBook #12178]

Most recently updated: December 14, 2020

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK TUULI JA TÄHKÄ YNNÄ MUITA RUNOJA ***

Produced by Tapio Riikonen

TUULI JA TÄHKÄ YNNÄ MUITA RUNOJA

Kirj.

Uno Kailas

1922.

SISÄLLYS:

Prologi

I Kaipaus

Kevät

Keskikesällä

Vanha mylly

Illan kanssa kahdenkesken

Nuori Hjalmar

Hellettä

Ah, anteeks anna

Kumpi?

Ruusujen alla juhannuksena

II 1 Sotatieltä

2 Tuokiokuva

Puistosta
Kehtolaulu
Syyshuokaus
Midas-sydän
Peikon lahja
Tuskan yö
Yksin
Resignaatio

III Aika
Rikas Latsareus
Neljäs ulottuvuus
Kello
Narri
Mikä milloinkin
Eräs analyysi
Ihmisaivoituksen tiet
Futuristinen ilta-aaria
Käsi

IV Laulu kesäillassa
Vuoren vanhus
Pääsiäisyö
Tuuli ja tähkä
Niin moni heistä
Sydämet
Muistikirjaan
Nuoremmalleni
Pieni sana
Onni

Finaali

PROLOGI

Aavistuksien linnut lentää sielussa levottomasti. Jaksatko purtesi perille soutaa elämän sieluun asti?

Sydämen tulinen rauta on tuotu elämän alasimelle. Kuinkahan kohtalo, sydänten seppä, tilinsä tekee ja kelle?

I

KAIPAUS.

Tän' iltana ken mulle soittelis, kun aurinko on painumassa mereen. Ah, aavain rauhan sanomattoman ken sävelissä valais kuumaan vereen.

Tän' iltana ken mulle soittelis, kun tuuli yöksi nukkuu kaislanpäihin. Niin olen sairas. Sydän ikävöi nyt pilvien ja iltaruskon häihin.

Tän' iltana ken mulle soittelis ja laulais mulle laulun ikävästä. Oi, että kimmeltävin siivin vois kuin muuttolintu lentää elämästä!

KEVÄT.

Tänään syntyi kevät.

Meri suuteli rantansa jäättömiksi. Lokit ovat siipensä pesseet kaukaisten karien keskellä. Taivaan telttakatto oli vielä eilen harmaa. Joku on vetäissyt sinistä verkkaa sijaan. Lounatuuli on oppinut puhumaan ja tuo viestejä ihmiselle.

Repäise auki mielesi akkunat, joihin pahantuulen hämähäkki talvisaikaan kutoi verkkojaan. Päästä kaipauksen häkkilintu valloilleen ja anna sen kisailla kaukaisten karien keskellä lokkiparven parissa.

Anna sen lentää levottomin siivin, kurkien keralla kauas kattojen yli jonnekin, toiseen maailmaan, vainioille, jotka odottavat, korpeen, jossa elämä herää. Lähetä tunteesi kultakiharaiset lapset tervehtimään kevättä, joka tänään syntyi luonnon sydämessä, auringon säteissä ja ihmisessä.

KESKIKESÄLLÄ.

Tähän on ihana oikaista.
Kallion kämmenelle.
Alastomana.
Uimasta päästyä juuri.
Otsalla vielä
märkien hiusten liuta.

Tässä on kesä.
Vieressä, yllä ja eessä.
Neilikan terissä telmien.
Mansikan punassa posket.
Ilojaan ilmoille huutaen
lauluna rantarastaan.
Kurotat kätesi vain
ja kas—se on kesää täynnä!

Tässä on ihana olla.
Kesäkiireitä katsella muurahaisten.
Tämä on onnea, tämä.
Katsella.
Aatoksitta.
Taivas telttana yllä
niinkuin sininen silkki.
Katossa huikean kiiltävä kultaraha.

On nyt nahka jo kypsä, on totta maarin. jo, jopa onkin oikea Luojan leivinuuni kallio tämä.

VANHA MYLLY.

Ajanharmain, sammaltunein seinin vasten iltataivaan ruskotusta seisot rantatörmälläsi horsmankukkaisella. Siipitynkäs tuuliin kurkoitat niinkuin käsivarret rukoukseen ojetut.

Piennarpolkus on jo ruohottunut, pitkiin vuosikausiin sill' ei astujaa. Myllykuormat kulkee ohitsesi. Yksinäisenä ja hyljättynä olet oiva siivellisten pesäpaikka.

Lehtokurpan iltaan äännellessä, riihen lämmitessä, lemutessa uudisviljan tuoksun kartanolla viljantuoja turhaan vuottelet.

Kurpan yksinäisen iltaan äännellessä on kuin hiljaa, hiljaa surisit. Niinkuin vanha, rujo, masennettu ihminen, jok' on elämästä syrjään jäänyt.

ILLAN KANSSA KAHDENKESKEN.

Kanervaista tietä pitkin illan kanssa kahdenkesken. Kuinka tänne uskalsitkin?

Tosiaankin: vaarallista illan kanssa kahdenkesken jäädä kanervien tuoksuun...

Juovut. Turhaan kilpajuoksuun joudut kanssa kaipauksen. Kullan välke kiharoilla, maanitellen: Kiinni

ota, annan sata suutelota!— edelläs se hypähtelee kangastiellä, kallioilla.

Tavoittelet silkkisukkaa kangastiellä, kallioilla. Saitko kiinni kultatukkaa? Vielä vai! Sait uuden pinteent: se jo alla nurmirinteen suunsa punaa mansikoilla, karkaa pois ja kämmenellään kahmaa vettä lähtehestä.

Tätä kilpaa et, et kestä. Kompastuit jo ahon aitaan. Joka paikkaan tulet turhaan, niitylle ja nevan laitaan. Turhan turha enää jatkaa. Nääthän: ajatuksen verran kaipuullas on etumatkaa.

Päivän laskevaisen luota, joka kahlaa rämeen rantaa, kaukaa viitto se jo kättään.

—Kultatukka, vuota; vuota, itseäni toista kertaa puijata en aio antaa!—

Löydät soman sammalmättään.
Istut siinä ikävässä.
Illan kanssa kahdenkesken.

NUORI HJALMAR.

Ääriä käyn kotirantain, kaipaus sydäntä syö. Valkeiden kuohujen kutsuja kantain aallot paasihin lyö.

Jos kotivuorelle nousen, ah, miten alhaalla oon! Saisinpa taattoni jäntevän jousen —ampuisin aurinkoon!

Kun kotilaaksoja harhaan, kaipaus yltyy vaan: täälläkö, täälläkö aikani parhaan jäisin mä kuluttamaan!

Maanala-vankilan koppiin kuin sydän teljetty ois! Ei! Ulos aavalle, myrskyjen oppiin, päänmenoleikkihin, pois!

Tääll' olet tielläni, taatto, tielläni uljahat työs. Laakerilehvät ja sankarisatto poikas on saatava myös!

Taattoni tappelumiekan vyölleni vyöttävä oon. Voittajaks jään tahi jossakin hiekan hurmeeni punertakoon.

HELLETTÄ.

Rappusilla vanhan tavan mukaan silmäpuoli Musti loikomassa. Pihaportin pylväspuulla kukko kiekumassa, kaulaa oikomassa.

Seinän puna niinkuin liekki paistaa
päivänruusu-jättiläisten takaa.
Kynnyskivi polttaa jalan alla.—
Eine-untaan niittoväki makaa,

kuorsaa ... niinkuin kuorsata se aikois aina ensi heinäkuuhun hamaan, vaikka Mirri ruohonpäitä purren ryhtyy ukonilmaa ennustamaan.

Tiellä tomupilven alta pakoon joku ajaa jyrisevin rattain. Varis vaakkuu. Nousee ukonpilvet koillistaivaan niinkuin kaihi kattain.

AH, ANTEEKS ANNA.

(Anna Haavan mukaan).

Ah, anteeks anna, että rakastan.
En tohdi pyytää mitään enempää.
Mun ainoaksi osakseni jää
se riemu, tuska, että rakastan.

Ah, anteeks anna, että rakastan.
Jos mielit vihata, niin vihaa vaan.
Sun luotas lähden, kärsin—kuitenkaan
ma unhoita en, että rakastan.

KUMPI?

Sinäkö elät vai elänkö minä: toinen meistä nyt kuollut on. Sullako onni vai lieneekö mulla: toinen meistä on onneton.

Haudassa toinen ja maanpäällä toinen.
Kumpi on ehtinyt päähän tien?
Ah minä tiedän: haudassa sinä
—kuitenkin minä se kuollut lien.

RUUSUJEN ALLA JUHANNUKSENA...

Sanoisit minulle, onnellinen, sattuiiko sinulle jossakin, joskus tuokio onnen täydellisen.

Niin ei koskaan sattunut minulle.

Nytkin tosin ruusujen alla juhanuksena vieraakseni minä onnea kosin. Onkin onnea kyllä, onnen kultia taskullinen.

Sentään puuttuu yks onnen muru, pienen pieni, mut varsin tärkeä, sillä sen puutteessa kaikki puuttuu ja onnesta voi tulla suru.

Mitä voi kaivata ruusujen alla juhanuksena? Mikä voi vaivata, onnen puute?

Lapsia ollaan ruusujen alla. Siis sanon hiljaa kuiskaamalla: —Ei ole kättä, kallista kättä minulle ruusun taittajaksi.

Pieni on puutos,—mut tarpeeksi suuri tekemään onnettomaksi.

II.

SOTATIELTÄ.

1.

UIMANÄYTÖS.

Taas joukkueemme Suoju-virran luona on vahdiss' ollut monta tovia. Juur kupposista suuhun siirtyi muona ja haastain 'pehmeitä' ja 'kovia' voi kukin hetken vailta vahtihuolta —juur vahdinvaihtajamme palaa tuolta— nyt päivää paistatellen loikoa ja työkseen raajojansa oikoa.

Niin märehdineet monta tuttua ja uutta oomme roimaa juttua. Myös eksyy joukkoon pieni ilve, ilkku: »On taikakonstit tällä Kallella. Mies reistailee, mut viel' ei ole nilkku ja viel' on kaikki värkit tallella.»

Ja siitä luikkahasti juttu luisti. »Niin taistelussa hiljan», joku muisti, »tää Kalle kiipee hautaristille ja kättä viittoo bolshevistille. Pään ympärillä ryssän rakeet räiski, myös Kallen kiväärissä lukko läiski. Jo näytti siihen mies se tupertui, kun, äkkiä hän maahan kupertui. Mut Kalle ärjäsi, Hyi hiivattu! Kun ristin poikki ampui riivattu!»

»On komeljanttiveri ruojalla.» —»Mi aatos liekään ollut Luojalla, kun sillä lailla lahjojaan on jaannut.»

Mut Kalle, vain on ruohikossa maannut kuin juttu häntä liikuttais ei lainkaan. Kuin vihollista ei ois näillä mainkaan hän haukotellen tuumii: »Lähden uimaan. Se miestä virkistää näin aamutuimaan.»

Jo ällistyimme moista käytöstä mies suunnittelee uimanäytöstä täss' ihan vihollisen nenän alla. —Näet tuolla vastarannan kukkulalla sen kenttävahti kytää, lymyää.

Hän takin, saappaat riisuu, hymyää. »Se yritys on arveluttava, voit pian olla Ahdin tuttava, tai ainakin saa työtä lääkäri», niin varoitamme. Noituu jääkäri. Mut Kalle lyhyesti kiellot kuittaa: »Kai sentään passais vähän taita uittaa.»

—»No, ehkä siitä sisu tasaantuu, kun lyijyä sun pöksyys kasaantuu.»

Kuin aatoksissaan, muuna miehenä Kalle käy sauhutellen rantatöyryn alle ja piipun kopistelee huolella, sen panee kivellet ja kahlaa jokeen. Tää mitä tietää: ryssän puolella viel' äänetöntä on...

Tään uintikokeen kuin tekis itsekunkin oma veli mielt' ahdisti—suu pilaa yritteli: »Jo pitää olla kelpo kihinä...»

Nyt!—Laukaus ja luotisihinä.
Mut veitikka vain kättä huiskutti.
Taas uusi ryöppy tulla tuiskutti.
Hän sukelsi jo sillä hetkellä.
—»Se mies on viimeisellä retkellä,
kas, vesi kiehuu niinkuin rokkapata!
Hei tulta! tulta!—ryssiä on sata!»

Mut jääkärimme hoitaa kiikaria ja sillä tarkastelee viikaria. Ja ihmeellistä: tällä Kallella on vielä vanha kurssi tallella. Hän säärin vimmatusti: polskutti, kuin kana kaukalossa, molskutti, myös muisti tehdä kuperkeikkoja. —Se pyrki naurattamaan veikkoja.— Voi, varmaankin nyt luoti hipaisi: hän kädellensä päätä sipaisi. Ja nyt hän uppoaa ... jää veden alle...

Ei! jälleen sukeltanut oli Kalle.

Jo alkaa ryssän pauke loppua.
Ei nytkään pidä Kalle hoppua,
ei lymyile, ei askeltakaan juokse.
Kas, piippu unohtui,—taas rannan luokse.

Ja niinpä nähdään, kun jo päättyy paluu: ei, poskillansa punan puutosta, ei miehess' ole muuta muutosta, vain niskaan. ohut verijuova valuu.

Ja ensi sana häll' on—tupakka.

»Täst' uhkas tulla paha jupakka.
Pääs, ihme kyllä, viel' on tallella.
Mut taisi sentään hiukkaa sattua»,
niin myhäellen toruu jääkäri.

Mut vanha nuotti viel' on Kallella: »Tais luoti tutkistella hattua ja sille passais olla lääkäri.»

2.

TUOKIOKUVA.

(Ruokailu kenttävahtidissa)

»Piru otti jo nyt! Koko moskahan saavista on heinille valunut kuin vesi haavista! Syö soppasi, kuski!»—

»Meill' ehjää ja tivistä
ei saavia ollut ja tiekin on kivistä.»

»Kupit tänne ja ala Antti kauhalla ropsia.
Sotamies voi heinätkin puurona popsia.»

»Mitä sorttia siellä on?»—»Vanhaa tuttua.»
»Voi pannut ja kattilat! Taas sitä huttua?
Ei särvintä muuta. Ei leivästä tietoa.
Tämä muona on vatsalle helkkarin mietoa.»

»Pojat, kokkimme on ihan ilmiö alallaan.» —»Totisesti. Sen vannoi vaikkapa valallaan. Syvä taiteensa tuntija, laiska ja lihava.» —»Mut huttunsa on vähän muikkea, vihava.» »... kuin parhainta, makeinta marmelaatia.» »Kupin syötyäs huoli et toista vaatia,— mahan täydeltä ei näet ahmita herkkua.»

»Mut katsohan juutasta, Iivari-serkkua, mies pullosta pulittaa puuroonsa maitoa. ihan Mansikin aamuista antia aitoa.» —»Oveluutta sen hankinta vaatii ja taitoa, se todistaa melkoista liikeneroa, näet mutsjoilta maito ei helposti eroa.»

»Sata sen ja sen sarvea! Ruisku papattaa!
Taas ryssäällä halu on itsensä tapattaa.»
—»Ylös! Ketjuun!—ei enää nyt huttua maistella,»
»... vaan jälkiruuaksi saamme nyt taistella.»

PUISTOSTA.

Vanha, pikkuruinen mummo kävelyllä suuren, mustan rotukoiran myötä.

Varmaan vanhan vaivalloinen kulku tuntui nuoremasta liian verkkaiselta, tai lie mikä mielen puuska ollut,— päätä käänsi se ja ilmaa nuuski, haukkui, sitten lähti hölkkäjuoksuun tietä pitkin. Mummorukka voimattomin käsin ketjun kiristävän päässä teki tenää, mutta vastustuksen turhaks nähden pian myöten antoi vanhemmalleen.

Puistotietä siinä mennä vilistivät uljas rotukoira kiiltokarva, sekä vanha, pikkuruinen mummo, — jälkimmäinen tosin, kuten näytti, onnettomana ja vastahakoisena.

Anteeks suotaneen, jos hymyilimme. Meistä muista moinen promenaadi oli kielttämättä hiukan hupainen.

Tulin myöskin arvailleeksi syytä rotukoiran epähienoon käytökseen, —ilman syytä eihän unohtaisi jalosukuinen ja hyvin kasvatettu koira sopivan ja säädyttömän rajaa. Ehkäpä se tahtoi rientää tapaamaan jotain vanhaa, hyvää tuttavaansa. Mut en nähnyt muuta kunnon koiraa. Tosin joku ruippa, vääräsääri, pienen pieni piski tallusteli jonkun ikäneidon hameen kuuluvilla. Otus sellainen nyt oli sentään ylimyksen ystäväksi liian kehno.

Silloin huomasin: nyt kevät oli.
—Miksei kevät olis koirillakin...

KEHTOLAULU.

Tuuti, tuuti pulmustain, tuuti häkkilintustain... —Maailma on häkki, Ettet syntynyt sä vaan siihen siipes taittamaan, maammon västäräkki.

Tuuti, tuuti nukkumaan. Etten tuutis hukkumaan... —Satumaailmastas ettet arkeen havahtais ettet tuskaa vavahtais, maammon laulurastas.

SYYSHUOKAUS.

Jo aikoja lähteneet ovat kurkien aurat.
Maan pohjoisen jätti jo suvi kuin kurkien aurat.

Ah! lyijynharmaina taivasta pilvet peittää.
Maan martahan tuulet lehtien keltaan peittää.

Verentummana hehkuu puistossa pihlajan puna.
Ja akkunanruuduilla palaa ruskon puna.

Öin maata valtioi suvensurma, halla.
Syö ihmisen rintaa myös ilonsurma, halla.

Veri verkkaan pulputen kiertää valtimoissa, kuin jäätyvä ois veri ihmisen valtimoissa.

MIDAS-SYDÄN.

Oon nälänkuoloon vihkinyt sun monin kyönelein. Sait, pyysit liioin. Siksi nyt oot köyhä, sydämein.

Jo ajast' aikaan toivoton on Midas-kohtalos sun suurin onnes ollut on sun suurin turmios.

Mit' auttaa, vaikka kyöneleen voit kullaks kirkastaa. Sun kaipaukses poltteeseen et lievitystä saa!

PEIKON LAHJA.

Sun leikkejäsi katselen— ja nielen kyyneleni. Oi tietäisitpä, lapsonen, mun suuren köyhyyteni.

Näin lasna laumat peikkojen mun hiipi kehdolleni. Niin kaipuun, tuskan, kyynelen sain kumminlahjakseni.

Ma tuijotin ja tutkailin, ja auringolta vieläkin nää silmät kyynel kaihtaa. Laps kaiken antaisin ma pois, sun kanssa sallimus jos sois mun elon arpaa vaihtaa.

TUSKAN YÖ.

Minä valvon illasta aamuun.
Hetket kulkivat verkkaan ohitseni
niinkuin mustakauhtanaiset kulkueet.
Saattoivatko ne hautaan jotakuta?—

Pimeys oli äänetön ja peloittava.
Nyyhkikö joku orpo jossakin?
Eikö kumahtanut arkun kansi kolmasti?—

Minä valvoin vavisten illasta aamuun.
Enkä saanut tuskaltani itketyksi yhtään kyyneltä.

YKSIN.

Käyn yksin. Eelläkö muista?
Vai jälemmäksikö jäin?
En tiedä. On kauan siitä,
kun ihmisen toisen näin.

Ehk'en minä koskaan nähnyt.
Se on häipynyt muistostain.
Kenties se on syntymässä
oma äitini ollut vain.

Vai lienenkö unessa nähnyt, sun, toisen ihmisen. Kenties sinut kerran löydän, kenties sua löydä en.

Mikä viestisi lie: ilo? tuska?
Sitä en minä tiedä lain.
Mut, varma on: itseni löytää
mina voin sinun kauttas vain.

RESIGNAATIO.

Yö, päivä, illan ruskotus, aamun koitto, hymy aavain tyynten ja korska myrskysää— se kaikki on yhtä sulle. Ei määrä loitto nyt enää mieltäs houkuta vilhtyvää.

Myös yhtä kallis sulle on tappio, voitto. Mut kallein kaikesta on syvä rauha tää, joka raskain lainein kuin meren iltasoitto verenkäyntiis yhtyen nyt sinun sieluus jää.

Kuin vanha aallonkyltäjä kariin juuttuun joka tuulelta yöksi jo suljet purjeitas. Muun kaiken kalliin pettäen, kaiken puuttuun jo tyytymys vartioi sinun porttias. Muun kaiken murentain sekä itse muuttuun; niin, aika nöyrytvä on sinun kohdallas.

III.

AIKA.

Aika on aluton ja loputon. Se yhdistää kaksi ajattomuutta. Se on portti kahden pimeyden välillä. Se on päätön rihma, jota tuntematon käsi kerii olemattomasta olleeseen maailmain vavistessa.

Me näemme siitä kulloinkin pisteen, yhden ainoan ikuisesti etenevän pisteen, jonka ohi me kuljemme matkallamme tuntemattomuuteen. Siihen lankeaa valo, jota me nimitämme elämäksi.

—Kenen on se käsi, joka kerii?

Miksi se kerii?

Mistä, mistä lähtee valo,
joka lankeaa ajan rihmalle?
Ja miksi se sitä valaisee?

Tätä kaikkea on kysytty. Tätä kaikkea kysytään. Mutta hapuileva ajatus tapaa vain tyhjyyden, jonka edessä kaikki sydämet värisevät.

—Eikö kukaan missään, milloinkaan; ratkaise ongelmaa, jonka jokin tuntematon oikku asetti ihmisen arvattavaksi piloillaan ehkä—?

RIKAS LATSAREUS.

Pois heitä kerjäläisen ryysyt yltäs ja vartes verhoo kultaan, purppuraan. Ei koiran pariss' oven ulkopuolla nyt enää paikkas sinun—kuninkaan.

Käy saleihis ja anna viinis vuotaa, jaa vihdoin oikeutta itselles. Juo maljas pohjaan, pöytäs herkut nauti, niin liennä jano huultes, sydämes.

Häüyötäs hurman sulhasena vietä.

Ah, päätä paastos pitkä ikuisuus.

Kuin köyhyytes, niin olkoon näännyttävä
nyt rikkautes ylenpalttisuus.

NELJÄS ULOTTUVUUS.

Ken kaipauksen sydämeensä joi, hän tekemättömätkin tehdä voi.

Niin etäällä ei voisi milloinkaan kaks ikuisuutta olla toisistaan, ma linnunrataa etten rakentais, mi yhdistäis ne,—etten nähdä sais, niill' otsillaan on kirjoitettu mitä.

Ei mulle lännest etäällä' ole itä.

Ei vahvin muuri edessäni kestä,

ei syvin kuilu askeltani estä.

Ei salatuinkaan salaiseksi jää.

Voin nähdä kuolemassa elämää.

Voin hiljaisuuden kuulla myrskyn aikaan. Ja kuinka paljon ystäville saikaan mun suuni puhutuksi puhumatta. ja hengen kahleetta ja sitojatta ma syksyt, keväät, kesät itse luon. Jos tahdon, taivaan kaikki tähdet tuon ja auringotkin lahjaks sydämelle.

Tää oikeus on suotu ihmiselle, tää avain salattujen ihmeiden. Mut ani harvat tallettivat sen.

KELLO.

Ihmiset elävät tiukasti tuntien rajoissa. Syövät ja nukkuvat kellonsa komennon mukaan. Tekevät työtä määrätunnit. Tuntien tahtiin ilonsa elävät.

Minullakin kello on seinälläni, mutta se riippuu mykistyneenä.

Vuosia sitten tahallani jätin sen vetämättä. Sen tapoihin näet tuiki tuskastuin.

Se valehteli: ajan tunnein se jakoi tasamittaisin aivan —kuin muka olisi aika aamusta uuteen aamuun joka kerralla yhtä pitkä, kuin ei muka oiskaan tämä tunti tuhannen kertaa tuota ikuisempi.

Niin valehteli kelloni mun.

Ei valehtele enää.

Saa riippua seinällä joutilaana.
Saavat ruostua rattaat.
Mitä tunteista minä!—

Kai jossakin ... jollakin lienee tarkempi kello, jonka mukaan minulle elämäntunteja jaetaan.

NARRI.

Tän maisen matkani päässä minä naamarin riisun näin. Sen sinkoan matkani päässä nyt lauman naamoja päin.

Nyt tullut on naurun loppu ja narrinilveitten. Kun tullut on naurun loppu, ois, tuokio syytöksen.

Mut moista en lammaislaumaa edes ryhdy ruoskimaan. On ruoskana lammaislauman vain sääli paikallaan.

—Te kuljette sokkosilla kanss' outojen ihmisten. Myös ootte te sokkosilla kanss' oman sydämen.

Te näytätte kirkkaan kilven ja kuljette pöyhkeillen. Jok' ainoan kirkkaan kilven takapuoli on tahrainen.

Te käytätte väärää vaakaa, myös punnukset väärät on. Niin käyttäen väärää vaakaa on arvokas arvoton.

Kell' aina on täytenä vatsa, hän viisaaks kiitetään. Jos vain oli täytenä vatsa, sopi tyhjänä olla pään.

Myös jokaisella ma teistä omat narrintiukukset näin. ja myös jok' ainoa teistä kävi niitä helistäin...

MIKÄ MILLOINKIN.

Simasuu, hymyhuuli— miten milloinkin. Mut huulilla vilppi. yhä silloinkin, meilt' ihminen toinen kun tuomion kuuli.

Hyve, kunnia myötiin— mikä milloinkin. Pelitemppuja tehden yhä silloinkin, elon, kuoleman arpa kun pöytään lyötiin.

ERÄS ANALYYSI.

(Entinen kemisti pitää hourujenhuoneella tavanomaista luentoaan.)

Hyvät kuulijat, nähkääs, pullo tää... —sen vietävät, kieltänne hillitkää!— niin, kemistikuningas Salomon tää kristallipullo täyttämä on.

Hyvät, rakkaat kuulijat, katsokaa tätä nestettä, pullossa kimaltavaa.
—Joka hetki se vaihtaa väriään.—
Tämä neste on elämä nimeltään.

On ollut se tieteelle arvoitus, on tuntematon sen kokoomus. Minä myös tätä nestettä tutkia koin, sadat yöt sitä turhaan analysoin.

Sillä nähkääs: niinkuin väriltään se vaihdella mustaan synkimpään voi valkoisesta, sen kokoomus myös muuntuu. Turha sen tutkimus.

Runoniekkojen kielellä haastellen se on synteesi vihan ja rakkauden, se on itku ja nauru ja lepo ja työ, ja taivaan manna ja hornan yö.

Teen kokeen.—Tummempi pullo tää, hyvät kuulijat, kuoleman sisältää.— Sen toiseen pulloon tyhjensin: upo-uuden tein siten synteessin.

Haa, näättehän: neste katoaa! —Hyvät, rakkaat kuulijat, rauhoittukaa: ei pulloissa nestettä ollutkaan, näköharhaa, houretta, tyhjyyttä vaan.

IHMISAIVOITUKSEN TIET.

(Eräälle haihattelijalle.)

Salamyhkäiset, syvästi ihmeelliset ovat ihmisaivoituksen tiet.

Katsokaas, miten uljaana se syöksyi tyhjimpään tyhjyyteen pyydystämään hyttysiä kunnianhimmammuttinsa ruuaksi. Mitä, varastiko se pyrstön riikinkukolta ja läksi kosimaan laakeri-neittä sydän povitaskussa! Oh, sydän! —Sehän unohtui aikoja sitten (kumarrusmatkalla) muutamaaan avaimenreikään.

Salamyhkäiset, syvästi ihmeelliset ovat ihmisaivoituksen tiet.

Se on kylpevinään Hippokrene-lähteessä ja sukeltaakin—viilivatiin. Suloista on sentään sukeltaa viiliin ja unohtaa hometahrat turkissaan. Ihanaa, kolminkertaisesti ihanaa on nousta kylvystä uutena ja sileäkarvaisena niinkuin vastanuoltu vasikka. Mutta vielä, vielä ihanampaa on keinua, keinua, heilahdella edestakaisin kaukana ja korkealla sinisessä äärettömyydessä niinkuin lehmän häntään juuttunut takiainen.

FUTURISTINEN ILTA-AARIA.

Kuulitko, veliseni, kuinka kukko kiekui kolmannen ehtoorukouksensa? Etkö huomannut, kuinka ensimmäinen yöllinen unelma vast'ikään istahti tuuliviirin harjalle tekemään kymmeniä kuperkeikkojaan niinkuin viinissä uitettu ajatus.

Tällä värisevällä hetkellä purjehtii huokaus minun huulillani valmiina ylenantamaan aurinkoja ja rakentamaan tomusta pyramiideja pilviin.

Nyt kuiskasi joku minulle yhdeksän valtameren takaa viimeisen salaisuutensa. Se on vilpillinen ja ihana niinkuin pieni alastomuus naisvartalon viivoissa. Sieluni, virittikö kaipaus sinulle ansan, —sinulle, joka voit onkia tähtiä lätäköistä ja ripustaa ne narrien napinläpeen.

Ole valmis, veliseni; kukonlaulun nuottiin yhtyen veisaamaan ilta-aariasi, jota tällä hetkellä joku rasvainen kokki keittää nauravia kyyneleitä hämmennellen hapantuneen tunteen liemeen.

Tiedätkö, veliseni, mitä teki mies, joka pantiin maailmaa rakentamaan? Hän veisasi aariaa kukonlaulun noottiin, istui pankolla ja antoi isäntänsä yksinään kylvää kalliot kohdalleen ja puhallella pilviä taivaalle.

KÄSI.

Miten pelkään tuota kättä!
On se tehnyt työtä monta
kunnotonta, tunnotonta.
Hyvät jätti tekemättä.

Sorti, kun sen auttaa piti.
Mit' ei myöä saisi, möi se.
Ilman lyönnin syytä löi se.
Kylvöstänsä kytä iti.

Pelkään kättä pöydälläni.
Kunpa kuivettuis se heti!
Ah, se mustan ristin veti
yli oman elämäni.

IV.

LAULU KESÄILLASSA.

Maa viileydellä ja tuoksulla siunataan. Ahoaukeilla suolaheinästä punervilla on vaihtunut siritys heinäsiirkkain. Joku paimen jossakin kutsuu karjojaan ja kaiku vastaa vuorilla kaukaisilla.

Viel' aurinko, lännen ruhtinas, sätein kirkkain punas akkunat äsken ja puut sekä portinpatsaat. —On tuokion päästä jo sammunut silmä sen, joka hetki se veristyy yhä himmeten. Avaruudessa kuin surusaattona pilviratsaat käy tummina, verkalleen, tulenliekki-harjoin.

Veet tyyntyen odattaa syvin, selvin varjoin. Käy tuuli vielä leyhkinä lyhkäisinä, pian rinnemetsiin uupuen lennostaan. Pajut rannalla muistelevat salamyhkäisinä, mitä laine kertoo ties kotarantaa kaartain meren kaukaisimmilta ääriä tullessaan.

Syvä rauha ja hartaus käy joka kukkulan saartain, meren yllekin laskeutuin sekä laaksoihin. Hedelmöittävä on jo sen siunaus hiljaisin. Tätä onnea kaipasi helteen hetkinä maa, joka taivasta päin ilouhrina suitsuttaa nyt kaste-rukouksia parahiltaan.

Näin tuntenut et sinä ennen milloinkaan, miten rauha ja hartaus käy yli kaiken maan. Pois huulilta kuolee nyt joka kysymys, syvin kieleen on pyhä äänetiipysymys: mitä ennen ei, nyt silmäsi näkevät.

Kuin ois ajan, luonnon keskipiste tässä. Kuin ois mua liki, kuin sydäntä kiertämässä suvet menneet kaikki, myös menemättömät.

VUOREN VANHUS.

Sammalvuoteelle majani nurkkaan, aamun rientäessä rinnettä alas, minä jään kuuntelemaan pakenevaa hiljaisuutta, jolla on kätköissään kaikkien salaisuuksien avain.

Ei ole olemassa muuta kuin hiljaisuus.

Kaikella muulla on rajansa.

Kaikella muulla on alkunsa ja loppunsa.

Kaiken muun voi ymmärtää.

Minä olen rakentanut majan vuorelle ollakseni turvassa ihmisiltä, jotka alinomaa rikkovat hiljaisuutta vastaan.

Auringottomina hetkinä minä tapaan istua oveni edessä hiljaisuutta ihmettelemässä. Joinakin iltoina on se huhuillut huipulta huipulle ja opettanut minulle paljon viisautta.

Useina öinä ilmoitti se minulle unessa itsensä. Mutta sarastuksen ensimmäisenä hetkenä se jo levitti siipensä ja pakeni, ennenkuin ennätin oppia sitä ymmärtämään.

Ei ole kuitenkaan kauan kestävä, ennenkuin se ainiaaksi asettuu majaan ja ilmoittaa minulle viimeisen ihmeensä. Hämmästykkää silloin, ihmiset, sillä minä olen sanova teille salaisuuksia, joita jumalatkin vapisevat!

PÄÄSIÄISYÖ.

Tuhat yötä jo nöyrin sydämin

Sinun merkkiäs vuotimme, Ylhäisin.

Suur ollut on mieleemme ahdistus. Monet kerrat voitti jo uupumus, kun näännytti helle ja rakeet löi, maanpiiriä pimeys ympäröi, rikos siitteli sirkkalaumojaan, viha ruttona saastutti kaiken maan.

Mut tuskan hetkinä kuitenkin

Sinun armoos luottaen, Ylhäisin,

Sua vartoen omme valvoneet,

Sinun tähteäs taivaalta etsineet.

Me vyötimme uskolla kupehet, sydän-ovemme pihtipieliset veren lämpimän kaipuulla pirskottain. — Nyt antaos, Jahve, sun merkkis vain.

Viel' ei Sinun tähtesi yössämme näy. Mut tiedämme: ihmeenä ilmi se käy. Tämä yö kova on Sinun kostosi yö, vavistuksella Pharaon huoneen se lyö; kenen nähdään nukkuvan vuoteessaan, totisesti ei välttää se tuomiotaan; ken soi vihan mieltänsä saastuttaa, hänet nielee liekkejä suitseva maa; oman voimansa tunnosta korska ken on, tänä yönä hän tuiki on voimaton.

—Mut valvojat hartaat, hiljaiset ja, joilla on nöyrät sydämet, tänä yönä ne matkaan kutsutaan ja

ihmisen kruunulla kruunataan.

TUULI JA TÄHKÄ.

Imit mullasta voimaa, vain pienin hiukoin. Sait hellettä paljon ja vettä niukoin.

Karu kasvupaikkas kiven syrjässä mätäs. Koet sentään täyttää sun tehtävätäs.

Elojuhlaa varten, pian lähestyvää, mehus tuhlaten kaiken loit, kypsytit jyvää.

Kiviturpeen tähkä, minä vapisen vuokses, kun koillistuuli käy korskana luokses.

Yli vainion kiitän se kiukusta puhkaa, raekuurolla ruuskii ja ulvoo ja uhkaa.

Sen tahto jo taittaa ikimetsien hongat, sen tahtoon taipuu ukonpilvien longat.

Miten monta se mursi sun ystävääsi! Alas mahtajan eessä jo taivuta pääsi.

Mut kulkijan korva mykän kuiskeen kuuli: Lyö, sorra ja surmaa, tee työtäsi, tuuli!

Minut, heikon ja hauraan, olet murtava kyllä. Mut voittava tahto on tahtosi yllä:

pyhä luomisen tahto, iankaikkisin, ylväin. Minut löit, minä kuolen —elon siemenen kylväin.

Suven suuremman tullen sato kallis kerran on karttuva laariin elonkorjuun herran.

NIIN MONI HEISTÄ

Niin moni heistä, jotka milloinkaan ei kärsimystä tulleet tuntemaan; niin moni heistä vaikertaen kulki.

Mut moni heistä, joilla tuska vaan ja orjantappurat on osanaan, ei sitä muille kuuluttanut julki,

vaan moni heistä hymy huulillaan on käynyt kärsimyksenpolkuaan, —he tuskan mykkään sydämeensä sulki.

SYDÄMET.

Vaikenevat sydämet turhan melun tähden. Mies miestä vastaan saaliin nähden.

Jäätyvät sydämet lämpöä vailla. Kuka voi hehkua auringon lailla?

Kuka voi jäässäkin syttyä paloon? Sysimustat sydämet vihkiä valoon?

Etsiä taivaalta eksyneen tähden? Kuka voi ruokkia nälkää nähden?

Itkevät sydämet kuollutta lastaan. Kuka veisi ihmisen ihmistä vastaan?

MUISTIKIRJAAN.

Kuin lehti, jota tuuli lennättää, niin kalpeaks ja kuihtuvaksi jää jok'ainut sana, kirjoitettu tähän. Ja sill' on sulle sanomista vähän. On mykkänä se unohtuva pois. kuin sit' ei koskaan kirjoitettu ois.

Jos ehkä kirjoittikin rivin, kaks, jäi vieras sulle sentään vierahaks. Ja sanoja et kaipaa ystävältä. Saat katseen kaikki ymmärtävän hältä; se katse sanaton jää unelmiis ja kieliin sydämen ja kyyneliin.

NUOREMMALLENI.

Niin tulvehtii veri suonissas kuin mahla maan kevätaikaan puussa, ja päivä päivältä sielustas kuvat

nousee kuin kukat toukokuussa.

Tarun haltijattaret kruunupäät kuin auki löis lumolinnan ukset yhä uusia ihmeitä tielläs näät, unes luo yhä uudet kangastukset.

Suven leikkiä sun elos ollut on, kevättaivaan kuultoa, kimmellystä, sädesäihkyä äitimme auringon. — Et tuntenut outoa väristystä,

joka kunkin ihmisen yllättää, sydänyönä varkahin hiipii rintaan, kun ihminen etsii eikä nää tien varrelle jäänyttä kallehintaan.

Käyt hetkessä vieraaks itselles välähdyksenä sun oman sielus nähden. Häätäläppänä lyö sinun sydämes yön, tyhjyyden, elos turhan tähden.

Ole mies, veli. Muista: ankkurin kukin heittänyt on saman rannikon luona. Moni hukkui, mut moni voittikin, moni ihminen syntyi hetkenä tuona.

PIENI SANA.

Ken mulle lausuikaan sanan pienen sen.
En muuta kuullut, muuta en muistaa voi.
Mut niinkuin vinha tuulenpyörre
kauas se kiidätti sydämeni.

Ken mulle lausuikaan sanan pienen sen.
En muuta kuullut, muuta en muistaa voi.
Mut niinkuin ylimmäisin tähti
lentänyt ois ohi sydämeni.

Vei laaksoon siniseen, yli vuorijään,
vei halki merten kuohujen huimimpain,
vei suutelemaan otsaa taivaan
tuskassa polttavan kaipauksen.

ONNI.

Se tulee niinkuin kuiska, joka sähkönä värähtää jäsenestä jäseneseen. Se on kohta niinkuin huikaisevan kirkas sävel, joka polttavana riemuna imeytyy vereen. Sydämen ovelle tullessaan se kumahtaa kuin portinkolkutin. Kynnyksen yli se astuu kaikuvin askelin.

Ja samassa joku, joka siellä sisällä istui ja odotti, vavahtaa niinkuin täyttymyksen edessä ja sytyttää kaikki kynttilät palamaan ja panee piikansa vieraalle verhoksi kutomaan sinisintä silkkiä aavistusten arimmista rihmoista. Toisen se lähettää tuliaisaljaan tyhjentämään kaiken keväisenä mahlana kertyneen ihmeellisen ikävän, kolmannen käskee kaikkia ilon käkiä kukuttamaan.

Mutta itse se on kynnyksellä vastassa, syleilyvalmiina käsivarret. Tulijan se taluttaa sisimpään saliinsa varta vasten varatulle istuimelle.

Ja jokainen askel jää vuosia kimmeltämään, kultaisena täplänä.

FINAALI

Lieneekö lauluni laatu luontunut mielesi mukaan. Joskus ei oikkuja polttavan pääni ymmärrä kukaan.

Elämän keskellä kerran kaunista untani nähden. Nääntävin riemu ja tuska on ollut kauniin tähden.

Ylväs on laulajan latu: siunaten laulua, lastaan astua otsin korkein unhoitustansa vastaan.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK TUULI JA TÄHKÄ YNNÄ MUITA RUNOJA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus,

or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and

donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.